

ओ३म् भूर्भुवः स्वः ।
तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि ।
धियो यो नः प्रचोदयात् ॥

लातूर समाचार

दुसऱ्याच्या खांद्यावर बंदुक का ?

दिल्लीतील आंदोलनानंतर काँकरोच जनता पार्टी ही काही एका रात्रीतून उभा राहीली नाही. त्याचे अनेक फॉलोअर्स निर्माण केले गेले. पाकिस्तान, बांगला देशी बरोबर इतर देशात त्याने जाळे विणले. सर्वाधिक फॉलोअर्स निर्माण करण्यामागे मोठा हेतू होता. जे भारत देशात विरोधक आहेत ते त्यांचे चहाते आहेत अशी उघड टिका केली जात आहे. यात किती तथ्य आहे हे अनेकांनी आजमावले आहे. भारताची होणारी प्रगती, त्याच प्रमाणे देशात काँग्रेसच्या काळात दंगे, बॉम्बस्फोट, घुसखोरी आदि देशविरोधी कामे होत होती त्याला आळा बसला आहे. पुर्वी मोठ्या प्रमाणात देशात वाईट घटना घडत होत्या त्याला आळा बसला, हे तरी देशातील जनता मान्य करावे लागेल. राहीला दुसरा प्रश्न या देशात बारावर्षापासून मोदी पंतप्रधान म्हणून मजबुत स्थितीत देश सांभाळत आहेत. काँग्रेस पेक्षा भाजपा बरा का म्हटले जाते याचा विचार केला पाहिजे. काँग्रेस पक्ष देश स्वतंत्र होण्याचा पुर्वीचा असला तरी त्याची पकड ढिली झाली व अनेक राज्य काँग्रेसमुक्त होत गेली. एकतर भाजपा तसेच दुसऱ्या प्रादेशिक पक्षाची सत्ता आली. काँग्रेसला राज्य का जिंकता आले नाहीत याचा विचार खोलवर केला जात नाही. स्वतःला येत असलेले अपयश पाहाता इतर पक्षाची हातमिळवणी केली खरी त्याही पक्षाला जनता स्विकारण्यास तयार नाही. त्यामुळे आता आयते चालुन काँकरोच जनता पक्ष आला. त्याने युवकांना आपल्याशी केले व पहिले यश केंद्रिय शिक्षण मंत्र्याचा राजीनामा घेण्यात आला. कोणातीही क्रांती यशस्वी करण्यासाठी युवकांचा सहभाग महत्वाचा असतो. भारताला स्वातंत्र्य मिळविण्यासाठी युवकांचा सहभाग मोठा होता, हे मान्य केले पाहिजे. इतर देशाचा इतिहास पाहिला तर लक्षात येते, युवकांमुळे अनेक तख्त उखडून काढले. त्याच प्रमाणे बांगला देश व नेपाळ मध्ये जी क्रांती घडवुन सत्ताधाऱ्यांना पळवुन लावले, उद्रेक घडविला, हिंसा घडविली ती युवकांनी हे तसे सांगण्याची गरज नाही. हा घडलेला इतिहास, माहिती आहे. त्यामुळे देशात जे दिल्लीत घडले किंवा घडविले यावर चिंतन प्रत्येक भारतीयांनी केले पाहिजे. देशात विद्यार्थी संघटन आहे. विविध धर्मांचे, पक्षाचे नेते आहेत, असे असताना दिपके यांनी परदेशातून येवून जे काम केले ते सर्वांनी पाहिले आहे. एक नियोजनबद्ध आखणी करून ते यशस्वी झाले व सत्ताधाऱ्यांना त्यांना रोखू शकले नाहीत. आंदोलन योग्य का अयोग्य होते यात न जाणे योग्य! मात्र आंदोलनास सर्व जे देशातील विरोधीपक्ष सोबत होता त्यांनी पार्टीबा दिला. या आंदोलनकर्त्यांनी मागितला नाही मात्र पार्टीबा दिला. आजही काँग्रेस या आंदोलनकर्त्यांच्या पार्टीशी आहे. त्यांची वकील करण्यात पुढे आला आहे. वास्तविक जे काँग्रेसला पंच्याहत्तर वर्षाचा असलेला अनुभव कामी आला नाही तो दिपके यांनी करून दाखविला. ते दाखविताना ते परदेशातून मिळणाऱ्या फंड, सहकार्य किंवा सर्वप्रकारची मदतीपर शक्य झाले का हा संशोधनाचा विषय आहे. भारतीय नागरिक परदेशात राहुन भारतात येवून आपली चुणूक दाखवित आहेत या बाबीकडे दुर्लक्ष करून चालणार नाही. वास्तविक काँग्रेस हा पक्ष देशातील प्रमुख असा विरोधीपक्ष आहे. याला सर्वजन जाणतात. असे असले तरी प्रत्यक्षात काँग्रेस सध्याला काँकरोच जनता पक्षाच्या खांद्यावर बंदुक ठेवून जी वाटचाल करीत आहे हे ओळखले पाहिजे. मंत्र्याचा राजीनामा घेणे किंवा मंत्र्यांनी देणे ही बाब महत्वाची नाही. पेपरफुटी प्रकरणी जे घडले ते पुन्हा घडू नये. विद्यार्थ्यांचे नुकसान होवू नये हे महत्वाचे आहे. तसे पाहिले तर बारा वर्षात काँग्रेसने काही ही केले नाही ते भाजपाने करून दाखविले. काँग्रेस भाजपापेक्षा चांगले करू शकली असती. तसे पाहिले तर काँग्रेस राममंदिराचा प्रश्न सोडवू शकली असती. जम्मूकाश्मीरमधील ३७०कलम हाटवू शकली असती. अतिरेक्यांना रोखू शकली असती. जगात भारताची शान व मान उंचवू शकली असती. ते काँग्रेसने केले नाही म्हणून देशातील जनता भाजपाकडे वळली. याला जबाबदार तसे पाहिले तर काँग्रेस आहे. काँग्रेसने देशहीत किंवा पावले उचलली असते तर आज दैना झाली नसती किंवा काँकरोच पक्षाला सोबत जाण्याची गरज भासली नसती. आजही शंभरटक्के जनता देशात घडलेल्या परिस्थितीशी सहमत नाही. असेल वीस-तीस टक्के असतील. ही घटना घडली यामागे दिर्घ नियोजन असले पाहिजे. परदेशीयांचा भक्कम पार्टीबा असला पाहिजे. मोठ्या प्रमाणाता फंडींग सुद्धा मिळालेली असेल. देशात सर्वात दुर्दैवी बाब म्हणजे जो पैसा परदेशातून येतो यावर सरकारचे नियंत्रण नाही. येणारा पैसा हा कशासाठी, कोणत्या कामासाठी वापरला जातो या बदलची माहिती नाही. देशात जो नवीन कायदा निर्माण करीत याला विरोध पहिल्यांदा अमेरिकेतून होत व होणार आहे. भारतात मदर टेरीसाच्या मंशिनरीज जे काम करतात ते आदिवासी व भारताच्या दुर्लक्षित, डोंगराळ भागाकडे आहे. मग धर्मातर म्हणा किंवा अन्यबाबी देशातील जनतेला माहिती आहेत. परदेशातून जी मोठ्या प्रमाणाता आर्थिक मदत मिळते ते धर्मातरासाठी वापरली जाते. देशविरोधी कामासाठीही वापरली जात असेल. देशात अलिकडील काळात परदेशिय मदतीवर देशविरोधी काम चालु आहे त्याला कायद्यानुसार चाफ किंवा ब्रेक लावण्याचे काम चालू आहे. यासाठी ही काही व्यक्तीचा उपयोग होत असेल. त्यासाठी देशातील जनतेनी जागृत राहिले पाहीजे. देशात जे घडत आहे किंवा घडविले जात आहे याची देशवाशीयांनी जागे राहुन माहिती घेतली पाहिजे. देशविरोधी मोठे षडयंत्र करीत असते. आज केवळ बारा वर्षात पहिल्यांदा केंद्रिय मंत्र्याचा राजीनामा द्यावा लागला. दबाव गट निर्माण करून जे देशात घडले हे लपुन राहीले नाही. टीव्हीच्या माध्यमातून, सोशल मिडीयाद्वारे थेट प्रक्षेपन पाहीले आहे. अनेकांनी मते जाणून घेतले गेली आहेत. राजीनाम देणे, योग्य का अयोग्य किंवा काँक्रोज पक्षाची भुमिका योग्य का चुकीची हे इतर कोणालाही सध्याला सांगण्याची गरज नाही. एवढे मात्र ज्या पक्षाला बारावर्षापासून अपयश मिळत आहे तो मात्र दिपकेच्या खांद्यावर बंदुक ठेवून वाटचाल करीत आहे हे दिसून येत आहे. एकट्या भाजपा विरोधात सर्वच विरोधी गट, पक्ष काँक्रोज पक्षाच्या पाठीशी उभा आहे. हे लक्षात घेता देशातील जनतेनी वेळीच सावध होणे अपेक्षित आहे. नसता पुन्हा पारतंत्र्याकडे वाटचाल होवू शकते. त्यामुळे विरोधकांनी आपली ताकद वाढविण्यापेक्षा, जनतेसोबत न राहाता उचलेले पावुल कसे आहे याचा विचार केला पाहिजे. दिल्ली आंदोलनात हत्येपासून दरोड्यापर्यंतचे २८७३ आरोपी जंतर मंजरवरील आंदोलनात सहभागी झाले होते असे एआय स्कॅनमुळे ओळख पटली असेल तर यापेक्षा भयाण दुसरे काय असणार ?

गुरुपौर्णिमा.. भारतीय संस्कृती ठेवा

गुरुपौर्णिमा हा भारतीय संस्कृतीतील ज्ञान, संस्कार आणि कृतज्ञतेचा एक सुंदर पवित्र उत्सवच असतो.भारतीय संस्कृती ही अनेक सुंदर रीती, परंपरा, त्यांना अनुसरून खास उत्सव, सणवार, खाद्यसंस्कृती,वैविध्यपूर्ण यांनी अत्यंत समृद्ध अशी असल्यामुळे केवळ भारतीयच नाहीत तर परदेशातसुद्धा ही आत्मसात करून साजरी केली जाते. त्यातीलच एक गौरवास्पद परंपरा म्हणजे ही गुरुपौर्णिमा!

आषाढ शुद्ध पौर्णिमेला म्हणजे या तिथीला आपण गुरुपौर्णिमा,व्यास पौर्णिमा म्हणून गौरवितो.महर्षी व्यास मुनींना 'आद्यगुरू' मानून त्यांच्याप्रती कृतज्ञता व्यक्त करून त्यांचे पूजन केले जाते. कारण महर्षी व्यास हे भारतीय संस्कृतीचे शिल्पकार आणि मूलाधार मानले जात. ज्या ग्रंथात धर्मशास्त्र, नीतिशास्त्र, व्यवहारशास्त्र, मानसशास्त्र आहे, असे रामायण, महाभारत यां सारखे अनेक सर्वश्रेष्ठ ग्रंथ त्यांनी लिहिले.अशा महान ग्रंथांचे संकलन करून त्यांनी भारतीय संस्कृतीला अमूल्य ज्ञानसंपदा दिली. म्हणूनच त्यांचे हे ऋण मानून त्यांच्याप्रती कृतज्ञता व्यक्त करण्याचा हा महान दिवस!

भारतीय संस्कृतीत गुरूचे स्थानदेवापेक्षाही श्रेष्ठ मानले गेले आहे. म्हणूनच सर्वांत आधी गुरूंना वंदन करतात,त्यांच्यात साक्षात ब्रह्मा,विष्णू, महेश यांचे दर्शन घडते. आणि मग नकळतपणे तोंडातून **गुरु ब्रह्मा गुरु विष्णु गुरु देवो महेश्वरः गुरुसांक्षात परब्रह्म तस्मै श्री गुरुवे नमः हा श्लोक** येतो.

आपल्या देशात रामायण-महाभारत काळापासून गुरू-शिष्य परंपरा चालत आली आहे. आपण ज्यांच्याकडून विद्या प्राप्त करतो, मिळवतो, त्याच विद्येच्या बळावर आपण सर्वांचा उद्धार करीत असतो. अशा या गुरूंना मान देणे, आदराने कृतज्ञता व्यक्त करणे हे आपले आद्य कर्तव्य होय. महर्षी व्यासांपासून अशी प्रथा रूढ झाली ती जतन करून पुढे नेणे हे आपले कर्तव्य आहे. कारण गुरु शिवाय विद्या मिळत नाही. विद्येविना धन,सुख,मोक्ष प्राप्ती कशी मिळेल ?

आपण कोणाचे तरी शिष्य आहोत, या भावनेत एक कृतज्ञता जोडते. भारतीय गुरुपरंपरेत गुरू-शिष्यांच्या वाड्या प्रसिद्ध आहेत. जनक-याज्ञवल्क्य, शुक्राचार्य-जनक, कृष्ण, सुदामा-सांदिपनी, द्रोणाचार्य-अर्जुन अशी गुरू-शिष्य परंपरा आहे. मात्र एकलव्याची गुरुनिष्ठा पाहिली की, सर्वांचेच मस्तक नम्र झाल्याशिवाय राहत नाही. गुरु या शब्दाचा खरा अर्थ ठाऊक नसेल, तर जप, तप, व्रत, तीर्थटन, योग आणि त्याग हे सर्व व्यर्थ आहे.गुरूजवळ शिष्याने नम्र झाल्याविना त्याला ज्ञान प्राप्त होत नसते. -अज्ञानाचा अंधकार नाहीसा करून ज्ञानाच्या, प्रकाशाच्या वाटेकडे घेऊन जातात ते!सद्गुरु नावाड्याचे काम करतात. आपली जीवनरूपी नौका योग्य दिशेला घेऊन जातात. कुबेराचा अक्षय्य खजिनाच आहे आणि त्या खजिन्याचे मोल हाऊच शकत नाही.

म्हणजे केवळ शाळेतील शिक्षक नव्हे, तर अज्ञानाचा अंधकार दूर करून ज्ञानाचा प्रकाश देणारी प्रत्येक व्यक्ती. आई-वडील, शिक्षक, संत, मार्गदर्शक, समाजातील ज्येष्ठ व्यक्ती आणि जीवनातील अनुभवसुद्धा आपले गुरु असतात. गुरु आपल्याला केवळ शिक्षण देत नाहीत, तर जीवनातील योग्य-अयोग्याची जाणीव करून देतात, आत्मविश्वास वाढवतात आणि संकटांवर मात करण्याची प्रेरणा देतात.

गुरू म्हणजे एक प्रसाद आहे. ज्याच्या भाषात असेल त्याला कांहीच मागण्याची इच्छा उरत नाही.गुरु म्हणजे सूर्यापेक्षाही तेजस्वी तेज आणि चंद्रापेक्षाही शीतल छाया देणारा आधार.तो एक चिंतामणी, परिस,अमृत यांच्यापेक्षाही श्रेष्ठ असतो. म्हणूनच मनुष्य जन्मात प्रत्येकाने गुरु करावाच. अगदी भगवंतांनी सुद्धा मनुष्यरूपात असताना गुरु केलेच होते. ज्ञानेश्वर माऊलींनी सुद्धा निवृत्ती नाथाना, श्रीकृष्णांनी सांदीपनी ऋषींना गुरु मानले

होते. संत नामदेवांनी विसोबा खेचरांना गुरु मानले होते.

आपल्या जीवनात गुरूंना जेवढे महत्त्व आहे तेवढेच किंबहुना त्यापेक्षा जास्त महत्त्व सदगुरूंना आहे. सर्व मानवजातीला पारमार्थिक, आध्यात्मिक उन्नतीचा मार्ग दाखवणारे, भक्ताला, साधकाला मोक्षाप्रत नेणारे सद्गुरु!दत्तगुरू हे या परमार्थातील एक सर्वश्रेष्ठ सद्गुरू मानले जातात.

'गुरु'बिन कौन बतायें ‘बाँट ।’ हा मायारूपी भवसागर तरून जायचे असेल तर सद्गुरूंची आवश्यकता आहे. सद्गुरूच आपल्याला मोक्षाप्रत नेतात. तसेच त्यांची त्यात सत्ता पण असते. सद्गुरूच सर्व काही करवून घेत असल्यामुळे नामधारकाच्या ‘मी’ ला कुठेही वाव नसतो. सद्गुरूंकडून अनुग्रह घेतला की दुसऱ्या कोणत्याही संतांकडून अनुग्रह घेऊ नये अशी संकल्पना आहे. त्यांच्याशी एकनिष्ठेने राहावे. आज्ञा पालन करावे. एक गुरु, एक नाम असावे.मनात कोणताही किंतू न ठेवता,विकल्प येऊ न देता त्यांनी सांगितलेली साधनाअगदी मनोभावे नित्यनियमाने करावी. सद्गुरूंनी दाखवून दिलेल्या साधना मार्गाचा अभ्यास करणे, त्यांचा शब्द चालवणे म्हणजे खरे पूजनपूजन !दिवशी शिष्य भक्तीभावाने गुरूचे पूजन करतात व गुरुदक्षिणा देऊन कृतज्ञता व्यक्त करतात.

माझ्या मते सटृश्य आणि अटृश्य, मूर्त..अमूर्त, अशा स्वरूपात प्रत्येकाला गुरु भेटत असतात.दृश्य किंवा मूर्त गुरूंना आपण डोळ्यांनी पाहू शकतो,पायांना स्पर्श करून आशीर्वाद घेऊ शकतो. पण काही गुरु हे अटृश्य स्वरूपात सुद्धा आपल्याला पदोपदी भेटत असतात. त्यातला मोठा आणि मुख्य गुरु म्हणजे अनुभव! गुरु आपल्याला शिकवतो, ज्ञान देतो तसे हा अनुभवरूपी अटृश्य गुरुसुद्धा आपल्याला चांगले ,वाईट प्रसंगातून कायम धडे देऊन तावून सुलाखून प्रसंगी छोट्या चाचण्या,मोड्या परीक्षा घेऊन शहाणे आणि खंबीर बनवतो. कोणत्याही संकटाला नं घाबरता त्याच्याशी दोन हात करून धैर्यनि पुढचा मार्ग दाखवणाऱ्या वाटाड्याचेही काम करत असतो. जबाबदारी ओळखून चांगले, वाईट यांची ओळख करून देतो.

त्यापेक्षाही मोठा दुसरा गुरु म्हणजे आपले स्वतःचे मन! हेच नं भरकटू देता ,वाईट विचार,बाहेर काढून ते शांत करणाऱ्याचे सामर्थ्य अनुभव याच गुरुत आहे. फक्त ते आपल्याला ओळखू यायला पाहिजे आणि जे धडे मिळाले त्यांचा अभ्यास..विचार करून मन ताब्यात ठेवता आले पाहिजे. अनुभव रुपी गुरूकडून ते चांगले विचार मिळतात ते आचरणात आणून वागणारे शिष्य हेच आदर्श शिष्य असतात. सुख, दुःख हे सुद्धा आपले गुरूच असतात. दोघेही आपली परीक्षाच घेत असतात. अती सुखात सुद्धा आपण हुरळू जाता कामा नये आणि संकटात सुद्धा डगमगू नये .हे ज्याला समजले,उमजले आणि आचरणात आणणे जमले तो उत्तम शिष्य! जे आपल्याजवळ नाही त्याची खंत नं करता आपल्याकडे काय आणि किती चांगले आहे हे ज्याला दिसते, जाणवते तो डोळस श्रेष्ठ शिष्य!सतत कार्यरत राहून दुसऱ्यांच्या कामी येणे, स्वार्थ आणि मोह टाळण्याचा पराकाष्ठेने प्रयत्न करून त्यात यश मिळवतो तो खरा आदर्श शिष्य असतो.

गुरूंकडून प्राप्त झालेल्या विद्येचा उत्तम अभ्यास करून तो व्यवस्थित सदुपयोग करतो,स्वतः बरोबरच समाजासाठी लोकांच्या हीतासाठी वापर करतो तोच आदर्श शिष्य असतो.द्रोणाचार्य हे अर्जुनाचेही गुरु होते आणि दुर्योधनाचे सुद्धा! दोघांनाही त्यांनी सारखेच शिक्षण दिले होते, पण अर्जुनाने त्या विद्येचा योग्य पद्धतीने आणि धर्माच्या,सत्याच्या बाजूने वापर केलात्यामुळे तो सर्वश्रेष्ठ धनुर्धर म्हणून कीर्तिवंत झाला.तिच गोष्ट कर्णाच्या बाबतीत पण घडली. तो सुद्धा खरतर विद्या शक्ती,बुद्धी सर्व बाबतीत अर्जुनापेक्षाही सरस होता. त्याला हरवणे अर्जुनालाच काय,कोणालाही शक्यच नव्हते. पण केवळ त्याने मैत्रीसाठी म्हणून दुर्योधनाची म्हणजेच अधर्माची साथ दिली ही त्याची एक चूक त्याला रसातळाला घेऊन गेली.

अजून एक महत्वाची कसोटी शिष्यासाठी असते ती म्हणजे एकाग्रता, मन स्थिर करून, योग्य मार्गाने आपले लक्ष्य ,ध्येय साध्य करणे. त्यासाठी खूप परिश्रम,ध्यास असावा लागतो.याही बाबतीत एकलव्याचे उदाहरणच घेऊया. त्याने मूर्त रुपातील गुरु कडुन विद्या न घेता अमूर्त अशा गुरु कडुन प्राप्त केली होती. द्रोणाचाऱ्यांनी त्याला शिकववण्यास नकार दिला पण त्याने मनाने आधीच त्यांना गुरूचे स्थान दिले होते.त्यामुळे त्याने गुरु द्रोणाचाऱ्यांचा मातीचा पुतळा बनवून त्यांच्यासमोर अतिशय परिश्रम करून धनुर्विद्येत स्वतःला इतके पारंगत केले की खुद द्रोणाचार्य सुद्धा आवाक झाले. अर्जुन त्यांचा सर्वांत लाडका विद्यार्थी होता. त्यामुळे त्याच्यापेक्षा एकलव्य सरस ठरेल की काय असे त्यांना वाटले तेंव्हा त्यांनी ज्या हाताच्या अंगठ्यावरच धनुर्विद्या वापरली जाते तो अंगठाच गुरुदक्षिणा म्हणून त्याला मागितला आणि एक क्षणभर सुद्धा विचार नं करता त्याने तो गुरुचरणी कापून अर्पण पण केला. ही खरी थोर त्यागाची गुरुदक्षिणा!गुरूंची आज्ञा प्रमाण मानून त्यांच्याबद्दल मनात कोणताही किंतु,परंतु नं आणता पालन करणे हा खरा शिष्यधर्म होय! अगदी हेच एकलव्याने सुद्धा जाणले होते.

आजच्या आधुनिक युगात तंत्रज्ञानामुळे माहिती सहज उपलब्ध होते; परंतु योग्य ज्ञान, विवेक, मूल्ये आणि जीवनदृष्टी देण्याचे कार्य गुरूच करतात.

आपल्यासारख्या सामान्य लोकांना गुरूंचे हे अशी गुरुदक्षिणा मागणे चुकीचे वादू शकते कारण एक म्हणजे त्यांनी प्रत्यक्ष शिक्षण दिले नव्हते. एकलव्याने स्वतः मनाने परिश्रमाने ही विद्या प्राप्त केली होती तरीही त्याच्याकडून अंगठा मागणे म्हणजे त्याने कमावलेली सारी विद्याच काढून घेतली होती. हे खूप चुकीचे वाटते. पण तरीही त्याने का दिलाअसावा आपला अंगठा? विचार केल्यावर दुसरी बाजूही लक्षात येते ती म्हणजे हे महायुद्ध घडणार याची गुरूंना नक्कीच कल्पना असणार. मग अशावेळी त्यात अर्जुन म्हणजे धर्म, सत्य,त्याय यांच्या विचार करून योग्य मार्गाने चालणारा असल्यामुळे आणि महायुद्धात त्याने जिंकून राज्य योग्य हातात जाणे सामाजिक दृष्टीने जास्त महत्वाचे होते. असा दूरदर्शीपणा गुरुठायी असायला पाहीजे.तोच आदर्श गुरु असतो. आणि गुरु जे करतात ते योग्यच अशी खात्री एकलव्याला सुद्धा होती म्हणूनच त्याने ती आज्ञा मानली. यात गुरु आणि शिष्य दोघेही तोडीस तोड होते. म्हणूनच या गुरुशिष्याची आदर्श जोडी युगानुयुगे पुजली जाते. गुरु सुद्धा हुशार,चाणाक्ष, दूरदर्शी तर असलाच पाहीजे पण त्यांचा सर्वांत महत्वाचा कस म्हणजे जे जे त्यांच्याठायी ज्ञान आहे ते संपूर्ण शिष्याला देणे ,घडवणे. एखादा स्वतः खूप डिग्री, मेडल्स घेतलेला, अनेक विद्या आत्मसात असलेला असेल पण त्याने ते फक्त स्वतः साठीच वापरले, ते कोणालाही दिले नाही तर त्याचा काय उपयोग? असलेल्या विद्येचा, ज्ञानाचा योग्य वापर करणेसुद्धा तितकेच महत्वाचे असते. सर्व ज्ञान योग्य पद्धतीने देऊन समर्थ ,आदर्श शिष्य जो घडवतो तोच खरा महान गुरु असतो. म्हणजेच गुरूने आपल्याठायी असलेली सर्व विद्या शिष्याला देणे आणि शिष्यानेही ती सर्व प्रयत्नपूर्वक आत्मसात करून घेण्याची आणि त्याचा सदुपयोग करणे ही दोघांचीही जबाबदारी असते. हे जाणून जे कर्म ,वर्तन करतात तेच आदर्श गुरु आणि शिष्य बनतात.

जो जो जयाचा घेतला गुण।तो म्यां गुरु केला जाण।गुरूसी पडले अपारणजगसंपूर्ण गुरु दिसे।।असे सांगून अवधूतांनी २४ गुरु केले.

साक्षात दत्तगुरूंनी सुद्धा चोवीस गुरूंना आदर्श मानून त्यांच्याकडून अनुभवरूपी ज्ञान प्राप्त करून घेतले होते. मग आपल्यासारख्या सामान्य मनुष्यांना तरी गुरूची आवश्यकता असणारच!चला मग आपणही या मंगलमय गुरुपौर्णिमा दिनी गुरूंचे पूजन करून आशीर्वाद घेऊन पावन होऊया.

गुरुपौर्णिमेच्या सर्वांना हार्दिक शुभेच्छा!

– **सौ. स्नेहा मुसरीचे, पुणे.**

गुरुपौर्णिमा

हिंदू धर्मात गुरूचे खूप महत्त्व आहे. गुरु म्हणजे तेजस्वी चंद्रासारखे, जो अंधारात प्रकाश देऊन आपल्याला मार्गदर्शन करतो. गुरु पौर्णिमा सण आषाढ महिन्याच्या पौर्णिमेच्या दिवशी साजरा केला जातो.

गुरूंना आपल्या जीवनात विशेष महत्त्व आहे आणि समाजातही गुरूंना सर्वोच्च स्थान आहे. भारतीय संस्कृतीत गुरूंना देवापेक्षाही जास्त मानले जाते. धार्मिक शास्त्रानुसार, संस्कृतमध्ये ‘गु’ म्हणजे अंधार/अज्ञान आणि ‘रु’ म्हणजे प्रकाश/ज्ञान. गुरु आपल्याला अज्ञानाच्या अंधारातून ज्ञानाच्या प्रकाशाकडे घेऊन जातात. म्हणून गुरूला महत्त्व देण्यासाठी महान गुरु वेद व्यासजींच्या जयंतीला गुरु पौर्णिमेचा उत्सव साजरा केला जातो.

महत्त्व: या दिवशी भगवान शिव यांनी आपल्या शिष्यांना ज्ञान दिले. या दिवशी अनेक महान गुरूंचा जन्म झाला आणि अनेकांना ज्ञान प्राप्त झाले. या दिवशी गौतम बुद्धांनी धर्मचक्र प्रवर्तन सुरू केले. गुरुपौर्णिमा हा सण केवळ हिंदूच नव्हे तर जैन, बौद्ध आणि शीख धर्मातील लोक देखील साजरा करतात. गुरूचे महत्त्व लक्षात घेता, प्राचीन शास्त्रांमध्ये गुरूला ब्रह्मा, विष्णू आणि महेश यांच्या बरोबरीचे वर्णन केले आहे. आई आणि वडील त्यांच्या मुलांना संस्कार देतात, परंतु गुरु सर्वांना आपली मुले मानतात आणि ज्ञान देतात.

मनुस्मृतीनुसार, उपनयन संस्कारानंतर, विद्यार्थी पुनर्जन्म घेतो. म्हणूनच त्याला द्विज म्हणतात. शिक्षण पूर्ण होईपर्यंत, गायत्री त्याची आई आणि आचार्य त्याचे वडील आहेत. पूर्ण शिक्षणानंतर, तो गुरुपद प्राप्त करतो.

कथा- गुरुपौर्णिमेशी संबंधित पौराणिक कथेनुसार, महर्षी वेद व्यास हे भगवान विष्णूचे अवतार कलावतार आहेत. त्यांच्या वडिलांचे नाव ऋषी पराशर आणि आईचे नाव सत्यवती होते. त्यांना लहानपणापासूनच अध्यात्मात खूप रस होता.

म्हणून त्यांनी त्यांच्या पालकांना परमेश्वराच्या दर्शनाची इच्छा व्यक्त केली आणि वनात जाऊन तपश्चर्या करण्याची परवानगी मागितली, परंतु आई सत्यवतीने वेद व्यासांची इच्छा नाकारली. मग वेद व्यासांच्या आग्रहावरून आईने वनात जाण्याची परवानगी दिली आणि सांगितले की जेव्हा जेव्हा त्याला त्याच्या घराची आठवण येईल तेव्हा त्याने परत यावे. त्यानंतर वेद व्यास तपश्चर्येसाठी वनात गेले आणि वनात जाऊन कठोर तपश्चर्या केली.

या तपश्चर्येच्या पुष्पमुळे वेद व्यास संस्कृत भाषेत पारंगत झाले. त्यानंतर त्यांनी चार वेदांचा विस्तार केला आणि ब्रह्मसूत्रांसह महाभारत, अठरा महापुराणांची रचना केली. आपण वेद व्यासांना कृष्ण द्वैपायन या नावाने देखील ओळखतो. म्हणूनच हिंदू धर्मात वेद व्यासांची पूजा देव म्हणून केली जाते. वेद व्यासांचा जन्म या दिवशी झाला असल्याने, त्याला व्यास पौर्णिमा असेही म्हणतात. महर्षी वेद व्यासांना अमरत्वाचे वरदान आहे. म्हणूनच आजही महर्षी वेद व्यास आपल्यामध्ये कोणत्या ना कोणत्या स्वरूपात उपस्थित आहेत.

इतिहासाच्या दृष्टीने: प्राचीन काळापासून भारतात गुरु आणि शिष्याची परंपरा आहे. भगवान शिवानंतर गुरुदेव दत्त म्हणजेच दत्तात्रेय हे सर्वात मोठे गुरु मानले गेले आहेत. यानंतर देवांचे पहिले गुरु अंगिरा ऋषी होते. त्यानंतर अंगिरा यांचे पुत्र बृहस्पति गुरु झाले. त्यानंतर बृहस्पति पुत्र भारद्वाज गुरु झाले. याशिवाय प्रत्येक देवता कोणाचा ना कोणाचा तरी गुरु राहिली आहे. सर्व राक्षसांच्या गुरूचे नाव शुक्राचार्य आहे. शुक्राचार्य यांच्या आधी महर्षी भृगु हे राक्षसांचे गुरु होते. असे अनेक महान राक्षस झाले आहेत जे कोणाचे ना कोणाचे तरी गुरु राहिले आहेत.

महाभारत काळात गुरु द्रोणाचार्य हे एकलव्य, कौरव आणि पांडवांचे गुरु होते. परशुराम जी कर्णाचे गुरु होते. त्याचप्रमाणे प्रत्येक योद्ध्याचे कोणी ना कोणी गुरु होते. वेद व्यास, गर्ग मुनी, सांदीपनी, दुर्वासा इत्यादी. चाणक्याचे गुरु त्यांचे वडील चाणक होते. महान सम्राट चंद्रगुप्ताचे गुरु आचार्य चाणक्य होते. चाणक्याच्या काळात अनेक महान गुरु झाले आहेत.

असे म्हटले जाते की महावतार बाबांनी आदि शंकराचार्य यांना क्रियायोग शिकवला आणि नंतर त्यांनी संत कबीर यांनाही दीक्षा दिली. यानंतर प्रसिद्ध संत लाहिरी महाशय हे त्यांचे शिष्य असल्याचे म्हटले जाते. नवनाथांचे महान गुरु गोरखनाथ यांचे गुरु मत्स्येंद्रनाथ (मच्छंदरनाथ) होते, जे ८४ सिद्धांचे गुरु मानले जातात.

निष्कर्ष: गुरुअभावी आपले जीवन शून्य आहे. गुरूंना त्यांच्या शिष्यांबद्दल कोणताही स्वार्थ नसतो, त्यांचे ध्येय सर्वांचे कल्याण असते. ज्या दिवशी त्यांचा शिष्य उच्च पदावर पोहोचतो त्या दिवशी गुरूंना त्यांच्या कार्याचा अभिमान असतो. एखादी व्यक्ती त्यांच्या गुरूंचे ऋण फेडू शकत नाही. गुरु आणि शिक्षकांचा आदर करणे आपले कर्तव्य आहे. विद्यार्थ्यांच्या जीवनात गुरु महत्त्वाची भूमिका बजावतात. गुरूंच्या ज्ञान आणि संस्कारांच्या आधारेच त्यांचा शिष्य ज्ञानी बनतो. गुरु एका अज्ञानी शिष्यालाही सक्षम व्यक्ती बनवतात. संस्कार आणि शिक्षण हे जीवनाचे मूळ स्वरूप आहे. यापासून वंचित असलेला व्यक्ती मूर्ख आहे. गुरूंच्या ज्ञानाचे कोणतेही मूल्य नाही.

या दिवशी आपण आपल्या गुरूंची आणि शिक्षकांची पूजा करतो आणि त्यांना भेटवस्तू देऊन त्यांचा सन्मान करतो. या दिवशी, शिक्षक आणि गुरूंचा सन्मान करण्यासाठी पाठशाळा, शाळा, महाविद्यालये, आश्रम आणि गुरुकुलांमध्ये कार्यक्रम आयोजित केले जातात. आणि गुरूंच्या सन्मानार्थ गाणी, भाषणे, कविता, नृत्य आणि नाटके सादर केली जातात. अशाप्रकारे, गुरुपौर्णिमेच्या दिवशी, विद्यार्थी त्यांच्या गुरूंच्या सन्मानार्थ अनेक उपक्रम आयोजित करतात.

आधुनिक शिक्षणाच्या दिशेने आणखी एक पाऊल; AI साथी प्रशिक्षण पूर्ण करणारे दयानंद कला कनिष्ठ महाविद्यालय

लातूर/प्रतिनिधी: महाराष्ट्र शासनाचा शालेय शिक्षण विभाग आणि राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषदेच्या (SCERT) च्या वतीने राज्यातील शिक्षकांसाठी आयोजित करण्यात आलेला 'एआय साथी फॉर एज्युकेटर्स' (शिक्षकांसाठी AI साथी) हा ऑनलाईन कोर्स विकसित केला असून तो DIKSHA Portal वर उपलब्ध करून देण्यात आला आहे. सदर ऑनलाईन कोर्स चे उद्घाटन मा. शालेय शिक्षण मंत्री, श्री. दादाजी भुसे यांच्या शुभ हस्ते दिनांक १४ जुलै २०२६ मंत्रालय मुंबई येथे संपन्न झाले.

इयत्ता १ ली ते १२ वी पर्यंतच्या विद्यार्थ्यांना अध्यापन करणाऱ्या शिक्षकांना सदर कोर्स पूर्ण करणे आवश्यक आहे. हे प्रशिक्षण ३० सप्टेंबर २०२६ पर्यंत पूर्ण करावे अशा सक्त सूचना राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषदेच्या (SCERT) चे संचालक डॉ हेमंत वसेकर यांनी दिल्या होत्या.

याची नोंद घेऊन महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. शिवाजी गायकवाड यांच्या मार्गदर्शनाखाली या उपक्रमाचे आयोजन कनिष्ठ महाविद्यालयाचे उपप्राचार्य डॉ दिलीप नागरगोजे यांनी केले.

त्यांनी सर्व शिक्षकांची बैठक घेऊन या बैठकीत स्मार्ट बोर्डच्या माध्यमातून दीक्षा प डाऊनलोड करणे व त्यावरील कोर्स कसा पूर्ण करावा याचे मार्गदर्शन केले.व हे ऑनलाईन प्रशिक्षण अभ्यासक्रम

लातूर येथील दयानंद कला महाविद्यालयातील सर्व प्राध्यापकांनी मुदतीत यशस्वीरीत्या पूर्ण केला आहे. हा कोर्स पूर्ण करणारे महाराष्ट्रातील एकमेव महाविद्यालय आहे.

डिजिटल युगात अध्यापन पद्धती अधिक प्रभावी करण्यासाठी, दैनंदिन कामकाज सुलभ करण्यासाठी आणि कृत्रिम बुद्धिमत्ता (AI) तंत्रज्ञानाचा शिक्षण क्षेत्रात सुरक्षित, नैतिक व जबाबदार वापर वाढवणे हा या मोहिमेचा मुख्य उद्देश आहे. केंद्र सरकारच्या 'हुमेन एआय लिटरसी मिशन' आणि राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० अंतर्गत या प्रशिक्षणाची रचना करण्यात आली होती. शिक्षकांना 'दीक्षा' पोर्टलद्वारे स्मार्टफोन किंवा

लॅपटॉपच्या माध्यमातून स्वतःच्या गतीने हा कोर्स पूर्ण करण्याची सुविधा देण्यात आली होती. या अभ्यासक्रमात प्राध्यापकांना कृत्रिम बुद्धिमत्ता व मशीन लॉर्निंगच्या मूलभूत संकल्पना, अध्यापन अधिक परिणामकारक करण्यासाठी एआय साधनांचा वापर, अध्ययन साहित्य निर्मिती आणि विद्यार्थ्यांचे अचूक मूल्यमापन याबाबत सविस्तर मार्गदर्शन करण्यात आले. तसेच जेमिनी, चॅटजीपीटी यांसारख्या आधुनिक साधनांचा वापर करून वैयक्तिकृत धडे तयार करणे, इन्फोग्राफिक्स आणि इंटरॅक्टिव्ह पॉडकास्ट तयार करण्याच्या पद्धती शिकवण्यात आल्या. यासोबतच अल्गोरिदममधील पक्षपात टाळणे, डेटा गोपनीयता, सुरक्षितता आणि संस्थात्मक प्रशासकीय

कामकाजात एआयचा नैतिक वापर कसा करावा, याविषयीही विशेष मार्गदर्शन करण्यात आले. हा कोर्स यशस्वीरीत्या पूर्ण करणाऱ्या सर्व प्राध्यापकांना डिजिटल प्रमाणपत्रासह ४ तासांचे सीपीडी (CPD) श्रेय मंजूर करण्यात आले आहे.

याप्रसंगी बोलताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. शिवाजी गायकवाड यांनी सांगितले की, आधुनिक तंत्रज्ञानाची जोड देऊन अध्यापन अधिक सुलभ, रंजक व प्रभावी करण्यासाठी हा कोर्स अत्यंत भविष्यकालीन ठरणार आहे. डायटचे ज्येष्ठ अधिव्याख्याता विजयकुमार सायगुंडे यांनी या कोर्सच्या माध्यमातून सर्व प्राध्यापकांना आपले अध्ययन अधिक सुलभ व नियोजनबद्ध करता

येऊ शकते.दैनंदिन कामातील नियमित स्पष्टीकरणे व आशय निर्मिती एआय साधनांद्वारे स्वयंचलित झाल्यामुळे प्राध्यापकांचा बहुमूल्य वेळ वाचेल, ज्याचा थेट फायदा विद्यार्थ्यांना अधिक दर्जात्मक व वैयक्तिक मार्गदर्शन करण्यासाठी होईल.

उपप्राचार्य डॉ. दिलीप नागरगोजे यांनी आपले विचार मांडताना नमूद केले की, बदलत्या डिजिटल युगात शिक्षकांनी अद्ययावत तंत्रज्ञानाशी सुसंगत राहणे ही काळाची गरज आहे. एआयचा जबाबदारीने आणि नैतिक चौकटीत राहून वापर कसा करावा, याचे उत्तम भान या अभ्यासक्रमामुळे प्राध्यापकांना मिळाले आहे. आमच्या महाविद्यालयातील सर्व प्राध्यापकांनी वेळेत हे प्रशिक्षण पूर्ण करून तंत्रस्नेही शिक्षणात पुन्हा एकदा अग्रस्थान सिद्ध केले आहे.

प्रशिक्षण पूर्ण केलेल्या प्राध्यापकांना प्रमाणपत्राचे वितरण महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. शिवाजी गायकवाड, ज्येष्ठ अधिव्याख्याता विजयकुमार सायगुंडे श्री. गिरीश माने, उपप्राचार्य डॉ. दिलीप नागरगोजे आणि पर्यवेक्षक डॉ. प्रशांत दीक्षित यांच्या शुभहस्ते करण्यात आले. हा कोर्स यशस्वी करण्यासाठी प्रा. महेश जंगापट्टे यांचे मोलाचे सहकार्य लाभले. महाविद्यालयातील सर्व प्राध्यापकांनी हा कोर्स यशस्वीरीत्या पूर्ण केल्याबद्दल शैक्षणिक वर्तुळातून आणि संस्था प्रशासनाकडून त्यांचे विशेष कौतुक होत आहे.

ज्ञानप्रकाश शैक्षणिक प्रकल्पाच्या ५५ विद्यार्थ्यांनी शिष्यवृत्ती परीक्षेत घेतले २०० पेक्षा अधिक गुण

लातूर/प्रतिनिधी: शैक्षणिक वर्ष २०२५-२६ प्राथमिक आणि उच्च प्राथमिक शिष्यवृत्ती परीक्षेचा अंतिरिम निकाल नुकताच जाहीर झाला. यात ज्ञानप्रकाशच्या तब्बल ५५ विद्यार्थ्यांनी २०० पेक्षा जास्त गुण मिळवले आहेत.

इयत्ता ४ वी तून २७ विद्यार्थी तर ७ वीतून २८ विद्यार्थ्यांनी २०० पेक्षा जास्त गुण घेतले आहेत.

वर्षभर नियमित अभ्यास, वाढीव तास, सराव परीक्षा, गटकार्य, शिक्षकांचे मार्गदर्शन, पालकांचे प्रोत्साहन आणि विद्यार्थ्यांचे परिश्रम यामुळेच दरवर्षीप्रमाणे यावर्षीही ज्ञानप्रकाशचा निकाल लक्षवेधी लागला आहे.

इयत्ता ४ थी तून अद्वय हौसे- २६६,जयराज भिकाणे - २५८,रमण कातळे - २५४,अक्षत कोडे - २५२,मुधा दुवे - २५०,विराट खंडाडे -२५०,गणेश गोपले - २४०,श्रीराज साळुंके - २३६, दुर्वा गोडभरले - २३४,सुखदा जोशी- २२८,हर्षाली डांगे - २२४,सारांग कुलकर्णी -२२० ,पृथ्वी स्वामी -२१४, युवराज जाधव - २१०,अलीयान पठाण - २०८,अर्जुन सूर्यवंशी- २०८,शुभ्रा जाधव - २०६,आदिति मोरे -२०४,समर्थ क्षिरसागर -२०४,संचित तांदळे -२०४ ,ईश्वरी वांगे -२०२,प्रणव तत्तापुरे - २०२,रचना कासराले - २०२,शौर्य पिसाळ - २०२,अवनी गिरी -२००,जयदीप माने -२००,स्वरांजली कोरे -२०० तर इयत्ता ७ वी तून विश्वजीत कैले - २८४,चैतन्य जवादे - २७६, विनया गोमसाळे - २७४,आरुष शेळके - २६८,समुद्री येरटे २५४, प्रतिक स्वामी - २५२,चैतन्य खंडाडे - २४८,असिम मुलानी-२४४,स्वरा साळुंके- २४२,अथर्व सोमवंशी-२३६,कर्मण्य खिचडे- २३०,अवनीश कुकाले - २२८,समर्थ लाखुटे - २२८,प्रणिती पाटील - २२८,आर्वन फुलसे - २२६,वत्सल कोटेकर - २२६,आरोही खरटमोल - २१८,हर्षित नलवाड - २१८,तुलसी सूर्यवंशी - २१६,प्रणव आयनाले - २१६,आरवी देवकते - २१४,सर्वज्ञ नागुरे - २१४,अनयराज स्वामी - २१२,गौरांग गायकवाड - २१०, संस्कृती राठोड - २०६,आरुषी यादव - २०२ ,प्रणव जाधव - २०२ , विराज पवार - २०० २०२५-२६ यावर्षी एकूण चार वर्गांसाठी शिष्यवृत्ती परीक्षा झाली, यात इ ५ वी आणि ८ वी तून एकूण २३३ विद्यार्थी परीक्षेला बसले होते त्यापैकी ३३ विद्यार्थी गुणवत्ता यादीत आले आहेत . आणि तर इ ४ थी आणि ७वी तून एकूण २३८ विद्यार्थ्यांनी परीक्षा दिली होती .त्यापैकी ५७ विद्यार्थ्यांनी २०० पेक्षा अधिक गुण घेतले आहेत. या विद्यार्थ्यांना शिवशंकर राऊत , शीतल येरटे, संजय सूर्यवंशी, तृप्ती जेऊरकर, अर्चना दबडगावकर, पूजा मठपती, शिवकन्या लुह्रे यांनी मार्गदर्शन केले.

प्रकल्प प्रमुख सतीश नरहरे , संचालिका व मुख्याध्यापिका सविता नरहरे, उपमुख्याध्यापक शिवशंकर राऊत, पर्यवेक्षक अशोक गुरदाळे, विभाग प्रमुख माधवी मिरजकर यांनी या सर्व विद्यार्थ्यांचे व मार्गदर्शक शिक्षकांचे आणि पालकांचे अभिनंदन केले.

माजी विद्यार्थ्यांनी प्रकल्पाशी ऋणानुबंध कायम जपावेत: प्रमोदजी कुलकर्णी

लातूर/प्रतिनिधी: जनकल्याण निवासी विद्यालयाने विद्यार्थ्यांना केवळ शिक्षणच दिले नाही, तर जीवनमूल्ये, संस्कार आणि समाजाप्रती उत्तरदायित्वाची जाणीव दिली आहे. त्यामुळे प्रत्येक माजी विद्यार्थ्याने प्रकल्पाशी आपले ऋणानुबंध कायम जपून संस्थेच्या विकासासाठी योगदान द्यावे, असे प्रतिपादन जनकल्याण निवासी विद्यालयाचे माजी प्रकल्पप्रमुख श्री प्रमोदजी कुलकर्णी यांनी केले.

जनकल्याण निवासी विद्यालय, हरंगुळ (बु.) येथे सन १९९३ ते २००० या कालावधीत, शिक्षण घेतलेल्या माजी विद्यार्थ्यांच्या स्नेहमेळाव्यात ते प्रमुख अतिथी

म्हणून बोलत होते. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी प्रकल्पाध्यक्ष श्री प्रकाशजी लातूर होते. यावेळी उपाध्यक्ष डॉ. लीलाताई कर्वा, कार्यवाह श्री राजेशजी सुमारे, सहकार्यवाह श्री उमेशजी सेलुकर, देव ओझा यांची प्रमुख उपस्थिती होती. या स्नेहमेळाव्यास

१९९३ ते २००० या कालावधीत सोनटके, अधीक्षक श्री दत्ता माने, सहअधीक्षक श्री बाबासाहेब मते, माजी विद्यार्थी संघटनेचे अध्यक्ष श्री सोमनाथ मेढरे व सचिव श्री वस- देव ओझा यांची प्रमुख उपस्थिती होती. या स्नेहमेळाव्यास

यशस्वी बाहुबली भस्मे, विजयाताई कुलकर्णी, सचिन पाटील, मनोजकुमार कुंभार आणि श्याम नामवाड यांनी विशेष परिश्रम घेतले.

राज्यस्तरीय शेतीमित्र पुरस्कारप्राप्त विठ्ठल कटके यांचे आ. रमेशआप्पा कराड यांच्याकडून अभिनंदन

लातूर/प्रतिनिधी: महाराष्ट्र शासनाच्या कृषी विभागामार्फत दिला जाणारा राज्यस्तरीय 'वसंतराव नाईक शेतीमित्र पुरस्कार' रेणापूर येथील ज्येष्ठ पत्रकार विठ्ठल कटके यांना मिळाल्याबद्दल त्यांचा यथोचित सत्कार करून भाजपाचे नेते आ. रमेशआप्पा कराड यांनी अभिनंदन केले.

मुंबई येथे कृषी दिनी आयोजित एका कार्यक्रमात राज्याचे महामहोम मा. राज्यपाल जिष्णूदेव वर्मा आणि कृषीमंत्री दत्तात्रय भरणे व इतर

अनेक मान्यवरांच्या हस्ते पुरस्कार प्रदान करण्यात आला. शेतीविषयक समस्या, शेतकऱ्यांच्या अडचणी, कृषी विभागाच्या विविध योजना तसेच शेतीतील सकारात्मक प्रयोग यांना प्रसिद्धी देत विठ्ठल कटके यांनी कृषी क्षेत्राशी संबंधित विषय सातत्याने मांडले. त्यांच्या या कार्याची शासनस्तरावर दखल घेत राज्यस्तरीय वसंतराव नाईक शेतीमित्र पुरस्काराने गौरव करण्यात आला.

सदरील पुरस्कार मिळाल्याबद्दल लातूर

ग्रामीण विधानसभा मतदार संघातील रेणापूर येथील ज्येष्ठ पत्रकार विठ्ठल कटके यांचा यथोचित सत्कार करून भाजपाचे नेते लातूर ग्रामीणचे आमदार श्री. रमेशआप्पा कराड यांनी अभिनंदन केले. यावेळी रेणापूर तालुक्यातील विविध वृत्तपत्राचे पत्रकार रफीक शिकलकर, सिद्धार्थ चव्हाण, चंद्रकांत कातळे, सुधाकर दहिफळे, बालाजी कटके, आर. डी. अपसिंगेकर, निजाम शेख, नामदेव शिंदे, ईश्वर बद्दर, भरत भोसले, कोंडीराम काळे यांच्यासह अनेक पत्रकार उपस्थित होते.

मनोरुग्णाने स्टेअरिंग ओढले, एसटीची स्कूलबसला धडक

लातूर/प्रतिनिधी: म लातूर-औसा महामार्गावर चांडेश्वर परिसरातील किड्स इन्फो पार्क शाळेजवळ एका मनोरुग्ण प्रवाशाने चालू एसटी बसचे स्टेअरिंग अचानक ओढल्याने भीषण अपघात झाला. बसचालक माधव देमगुंडे यांनी प्रसंगावधान राखल्यामुळे मोठी जीवितहानी टळली; मात्र या घटनेत चालकासह पाच जण जखमी झाले आहेत. निलंगा आगाराची बस (पंढरपूर-लातूर-निलंगा 1) दुपारी १:४५ वाजेच्या सुमारास चांडेश्वर गावानजीक आली. त्यावेळी ५० ते ६० किमी वेगात असलेल्या बसमधील एका प्रवाशाने अचानक चालकाच्या केबिनमध्ये घुसून स्टेअरिंग जोराने वळवले. चालकाने या कृत्याला कडाडून विरोध केला, मात्र तोपर्यंत बस रस्त्याखाली उतरली आणि तिथे उभ्या असलेल्या तीन स्कूलबसपैकी एकावर जाऊन आदळली. या जोराच्या धडकेमुळे एक स्कूलबस पलटी झाली, तर एसटी शेतात जाऊन थांबली. सुदैवाने एसटी उलटली नाही. अपघाताच्या वेळी एसटीत ३५ प्रवासी होते.

बस ही लातूरहून निलंग्याकडे जात होती. परंतु, अचानक एक व्यक्ती हा थेट बस चालकाजवळ आला आणि त्याने जोराने स्टेअरिंग वळवली. बसचालक देमगुंडे यांनी त्याला अडवण्याचा प्रयत्न केला परंतु, तोपर्यंत बस रस्त्याखाली उतरली आणि उभ्या स्कूल बसला धडक दिली. परंतु, देमगुंडे यांनी प्रसंगावधान राखल्याने बस पलटी झाली नाही त्यामुळे मोठा अनर्थ टळला. राहुल पाटील, वाहक,निलंगा आगार.

हा अपघात दुपारी पावणे दोनच्या सुमारास घडला. शाळेची वेळ असल्याने सर्व विद्यार्थी वर्गात होते आणि सुदैवाने स्कूलबस रिकाम्या उभ्या होत्या. शाळा सुटण्यापूर्वी ४५ मिनिटे अगोदर अपघात झाल्याने मोठा अनर्थ टळला.

पानचिंचोलीत बालदिंडी सोहळ्यातून मतदान जनजागृती जिल्हा परिषद कन्या शाळेतील विद्यार्थ्यांनी काढली दिंडी

निलंगा/प्रतिनिधी : आषाढी एकादशीच्या पावन पर्वांनिमित्त संपूर्ण राज्यभर विठ्ठल भक्तीचा उत्सव साजरा होत असताना निलंगा तालुक्यातील मौजे पानचिंचोली येथे भक्ती, संस्कृती, सामाजिक बांधिलकी आणि लोकशाही मूल्यांचा प्रेरणादायी संगम अनुभवायला मिळाला. वारकरी परंपरेच्या दिंडी सोहळ्याच्या माध्यमातून ग्रामस्थ, वारकरी, विद्यार्थी आणि नागरिकांना मतदानाचे महत्त्व पटवून देत व्यापक मतदान जनजागृती करण्यात आली. आपले मत-आपला अधिकार, लोकशाहीचा भक्कम आधार, चला, मतदान करूया... सुजाण नागरिक बनूया! अशा प्रभावी घोषणांनी संपूर्ण परिसर दुमदुमून गेला.

जिल्हा परिषद कन्या शाळा, पानचिंचोली यांच्या वतीने 'भयं बालदिंडी सोहळा २०२६-२७' उत्साहात आयोजित करण्यात आला. या बालदिंडीत विद्यार्थी, शिक्षक, पालक

तसेच माजी विद्यार्थी मोठ्या संख्येने सहभागी झाले. पारंपरिक वारकरी वेशभूषा, टाळ-मृदंगाचा गजर, भगवे पताकाधारी वारकरी, विठ्ठल-रखुमाईच्या जयघोषाने संपूर्ण गाव भक्तिमय वातावरणात न्हाऊन निघाले. आषाढी वारी ही महाराष्ट्राच्या सांस्कृतिक आणि आध्यात्मिक परंपरेचे प्रतीक मानली जाते. या भक्तिमय वातावरणाचा उपयोग करून प्रशासनाच्या वतीने लोकशाही सुदृढ करण्यासाठी मतदान जनजागृतीचा उपक्रम राबविण्यात आला. दिंडीत सहभागी झालेल्या वारकऱ्यांनी आणि ग्रामस्थांनी हातात जनजागृतीचे फलक घेत मतदानाचा संदेश गावोगावी पोहोचविण्याचा निर्धार व्यक्त केला. जय हरी विठ्ठल... जय जय राम कृष्ण हरी... या अखंड जयघोषात भक्तिमय वातावरणात पार पडलेल्या या दिंडीने वारकरी परंपरेचा संदेश देतानाच लोकशाही बळकट करण्यासाठी मतदानाचे महत्त्वही प्रभावीपणे अधोरेखित केले. भक्ती आणि लोकशाहीचा असा

अनोखा मिलाफ घडविणारा हा उपक्रम परिसरात विशेष चर्चेचा विषय ठरला. बालदिंडी च्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांमध्ये वारकरी संप्रदायाची परंपरा, भारतीय संस्कृती, सामाजिक ऐक्य, नैतिक मूल्ये आणि सामाजिक बांधिलकीची भावना रुजविण्यात आली. ज्ञान, भक्ती आणि संस्कार यांचा संगम घडवत विद्यार्थ्यांना भारतीय संस्कृतीची ओळख करून देण्याबरोबरच जागरूक नागरिकत्वाचे धडेही देण्यात आले. या कार्यक्रमाला सरपंच गीतांजली , हनमंते, उपसरपंच बब्रुवान, जाधव, तंटामुक्ती समितीचे

अध्यक्ष रामभाऊ पाटील, ग्रामपंचायत सदस्य श्रीकांत साळुंके, तलाठी अमर सुर्वसे, तसेच

ग्रामस्थ, वारकरी,प्रतिष्ठित नागरिक, युवक मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

बाल वारकऱ्यांच्या दिंडीने शाळेत अनुभवला आषाढी एकादशीचा भक्तिरंग

राजा नारायणलाल लाहोटी शाळेत वारकरी परंपरेचा जागर

लातूर/प्रतिनिधी: आषाढी एकादशीच्या निमित्ताने येथील राजा नारायणलाल लाहोटी इंग्लिश स्कूलमध्ये वारकरी परंपरेचा संस्कार विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहोचविणाऱ्या विविध उपक्रमांचे आयोजन करण्यात आले. बाल वारकऱ्यांची दिंडी, संतांच्या वेशभूषेतील विद्यार्थी आणि अभंग-भजनांच्या सादरीकरणामुळे शाळेचा परिसर भक्तिमय वातावरणाने भरावून गेला.

या उपक्रमात शाळेतील विद्यार्थ्यांनी संत ज्ञानेश्वर, संत तुकाराम, संत नामदेव आदी संतांच्या वेशभूषेत सहभाग घेतला. पहिली व दुसरीच्या विद्यार्थ्यांनी बाल वारकरी बनून टाळ-चिपळ्यांच्या गजरात संतांच्या पादुका आणि पवित्र ग्रंथांची दिंडी शाळेच्या प्रांगणातून काढली. विद्यार्थ्यांच्या उत्स्फूर्त सहभागामुळे वारकरी परंपरेचे दर्शन घडले.

कार्यक्रमाच्या प्रारंभी शाळेचे प्राचार्य पालखीचे पूजन करण्यात आले. त्यानंतर कर्नल एस. श्रीनिवासुलु यांच्या हस्ते गीता मुंदे यांनी गीत, अभंग आणि

गवळण सादर केली. कौस्तुभ जोशी व कृष्णा कुलकर्णी यांनी पांडुरंगाची आरती गायली, तर शिरीष देशपांडे व त्यांच्या विद्यार्थ्यांच्या चमूने सादर केलेल्या संगीताने कार्यक्रमात भक्तिरासची रंगत आणली.

कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन विद्यार्थी अमित कासारखेडकर व आशुतोष दानवे यांनी केले.

यावेळी शाळेचे रजिस्ट्रार प्रवीण शिवणगीकर, उपप्राचार्या रिना नायर, मनोहर कबाडे, अरुल सेल्वी, बी. के. भालेराव, वर्षा खुंटगावे, अपर्णा राजुरे, शिक्षक, पालक आणि विद्यार्थी उपस्थित होते.

वारकरी परंपरेतील समता, भक्ती आणि संस्कारांचा संदेश विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहोचविण्याचा या उपक्रमाचा उद्देश असल्याचे यावेळी सांगण्यात आले.

अभ्यासिका-बौद्ध विहार मंजूरी न्यायासाठीचा लढा सुरुच राहणार.! बौद्ध नगर अभ्यासिका-विहार आंदोलनाला उत्स्फूर्त प्रतिसाद

अहमदपूर/प्रतिनिधी: अहमदपूर शहरातील बौद्ध नगर येथे अनुसूचित जाती उपयोजने अंतर्गत दलित वस्ती नाविन्यपूर्ण योजनेअंतर्गत अभ्यासिका-बुध्द विहार विद्यार्थ्यांसाठी मंजूर करण्यात आलेल्या अभ्यासिका केंद्राच्या कामाला जाणीवपूर्वक अडथळे निर्माण करून मंजूर विकासकाम रद्द करण्याचा प्रयत्न करण्यात आल्याच्या निषेधार्थ युवक नेते डॉ. सिद्धार्थकुमार सूर्यवंशी यांच्या नेतृत्वाखाली काल डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या पुतळ्यासमोर भव्य धरणे आंदोलन करण्यात आले. या आंदोलनात नागरिक, युवक, महिला, विद्यार्थी आणि सामाजिक कार्यकर्त्यांनी मोठ्या संख्येने सहभाग नोंदवत न्यायाच्या लढ्याला भक्कम पाठिंबा दिला.

बौद्ध नगर समाज बांधवांनी पुढाकार घेवून बुध्द विहारासाठी पुढाकार घेतला होता.सोबतच विद्यार्थ्यांना दर्जेदार

शैक्षणिक सुविधा उपलब्ध व्हाव्यात, स्पर्धा परीक्षांची तयारी करणाऱ्या युवक-युवतींना अभ्यासासाठी स्वतंत्र जागा मिळावी आणि परिसराच्या शैक्षणिक विकासाला चालना मिळावी या उद्देशाने अभ्यासिका-बौध्द विहार केंद्रासाठी निधी मंजूर करण्यात आला होता. मात्र प्रशासनातील काही जातीयवादी अधिकाऱ्यांनी संगनमताने या मंजूर कामाला अडथळा निर्माण करून ते रद्द करण्याचा प्रयत्न केला आहे.त्यामुळे समाजामध्ये तीव्र संताप आणि नाराजीचे वातावरण निर्माण झाले आहे.

हा संघर्ष केवळ बुध्द विहार निर्मितीसाठी नसून या बूध्द विह-रारात येणाऱ्या विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक हक्कासाठी, सामाजिक न्यायासाठी आणि मंजूर विकासकाम वाचविण्यासाठीचा आहे. शासनाने दलित समाजासाठी राखीव असणार्था निधीतून हे काम मंजूर केलेले

आहे ते रद्द करणे किंवा त्यात अडथळे निर्माण करणे हे बौध्द समाजावरील तसेच विद्यार्थ्यांवर अन्याय करणारी बाब असल्याची भावना आंदोलनात व्यक्त करण्यात आली.या संदर्भातील निवेदन

अडथळा निर्माण करणाऱ्या दोषींवर कठोर कारवाई करावी, अभ्यासिका-बौध्द विहार केंद्राचे मंजूर काम तातडीने सुरू करावे अशी ठाम मागणी करण्यात आली.

यावेळी युवक नेते डॉ. सिद्धार्थकुमार सूर्यवंशी यांनी सांगितले की, हा लढा केवळ एका इमारतीचा नाही, तर भावी पिढीच्या शैक्षणिक भवितव्याचा आहे. समाजातील गरीब आणि होतकरू विद्यार्थ्यांना शिक्षणाची चांगली सुविधा मिळावी, हा आमचा प्रामाणिक हेतू आहे. प्रशासनाने तातडीने न्याय दिला नाही, तर संविधानिक आणि लोकशाही मार्गाने हा संघर्ष अधिक तीव्र करण्यात येईल.समाजासाठीचा हा लढा शेवटच्या क्षणापर्यंत न्याय मिळेपर्यंत सुरूच राहील, असा निर्धार यावेळीस आंदोलनकर्त्यांनी व्यक्त केला.

या आंदोलनात माजी आमदार

बब्रुवानजी खंडाडे साहेब,तक्षशिला बुध्द विहार काळेगांव चे पुज्य भंते महाविरो थेरो,नगरसेविका सौ.तनूजाताई सूर्यवंशी,गफारखान पठाण, शहराध्यक्ष बजरंग गायकवाड,भगवानराव ससाणे,माजी नगरसेवक शेषराव ससाणे,संतोष गायकवाड,वसंतराव कदम,सचिन बानारे, बाळासाहेब आ-गलावे, माधवराव तिगोटे, नगरसेवक मुनाभाई सय्यद, आकाश पवार,राहुल, वाघमारे,संविधान कदम, रवी बनसोडे, शरद बनसोडे, अमोल मोरे, प्रकाश लांडगे, अभि गायकवाड,बालाजी हनुमंते,शेख चंद सौदागर,शेख मन्नाभाई, डॉ.बालाजी थीडे,मेघराज गायकवाड,आनंद सोनकांबळे, संतोष पिळवटे,रितेश रायभोळे, जय गुळवे,रत्नदीप परचंडेकर,चंद्रकांत कांबळे, रोहन कांबळे, दिनेश तिगोटे,धोंडूतात्या शिंदे आदींनी सहभाग नोंदविला.

दिशा प्रतिष्ठानतर्फे १२ विद्यार्थ्यांना १,६१,४२० रुपयांचे सहकार्य

लातूर/प्रतिनिधी :आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल कुटुंबातील गुणवंत विद्यार्थ्यांचे शिक्षण आर्थिक अडचणीमुळे खंडित होऊ नये, या सामाजिक बांधिलकीतून दिशा प्रतिष्ठान, लातूरच्या वतीने १२ विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक प्रवेश शुल्कासाठी एकूण १,६१,४२० रुपयांचे आर्थिक सहकार्य धनादेशाद्वारे करण्यात आले. या उपक्रमाचा लाभ अभिजित नवनाथ गोरे, स्वप्नील प्रशांत निंबुरगे, श्रीनिवास विश्वास देशपांडे, प्रणव ज्ञानेश्वर चरेकर, हुनेनफरयाल वसीम पठाण, स्नेहा प्रकाश बंग, अनम समद शेख, श्रद्धा संतोष नंदागवळे, अंकिता अशोक सौदागर, संध्याराणी संजय सोमवंशी, पूजा बिभीषण सोमवंशी आणि वैष्णवी संतोष बावगे या १२ विद्यार्थ्यांना झाला.

एकही विद्यार्थी शिक्षणापासून वंचित राहू नये, या ध्येयाने दिशा प्रतिष्ठान गेल्या अनेक वर्षांपासून शैक्षणिक, आरोग्य व सामाजिक क्षेत्रात सातत्याने कार्यरत असून, यावर्षीही गरजू विद्यार्थ्यांच्या उच्च शिक्षणासाठी मदतीचा हात पुढे करण्यात आला. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी डॉ. हनुमंत किनीकर हे होते. अभिजीत देशमुख, अविनाश कामदार यांच्या प्रमुख उपस्थितीत स्थायी समितीचे सभापती सचिन बंडापळे, मल्लिकार्जुन माकणे, प्राचार्य निलेश राजेमाने, शिवाजी देशमुख, हंसराज जाधव, दत्तात्रय पाटील कामखेडकर, सुनील कांबळे, आवेज काझी, गणेश बेळंबे, मुबिन शेख आणि सचिन झोटे यांच्या हस्ते विद्यार्थ्यांना धनादेशांचे वितरण करण्यात आले. प्रास्ताविक दिशा प्रतिष्ठानचे अध्यक्ष सोनू डगवाले यांनी केले.

व्यास पोर्णिमा ..

गुरू पौर्णिमा उत्सव
आगळाचं अहा सण
व्यक्तकराय कृतज्ञता
गुरुरायांचे दिव्यक्रण
अंश गुरू रे परमेश्वरी
निर्गुणाचे रुप स गुण
लोखंडास करे सुवर्ण
परिसाचे मौलिकगुण
गुरूसम योग्य शिष्य
अनुगुण हो दोघेजण
अर्जुनास प्रदानविद्या
धन्यधन्य ते गुरुद्रोण
दत्तात्रय हे जगत् गुरु
चोवीसगुरु केले वण
गुरूमहात्म्य जाणती
असूनि स्वता निगुण
व्यासगुरूंच्या रुपांत
उध्दरले रे कण कण
उपकार मानते विश्व
युगे न युगे क्षणो क्षण
पेरु या बीजे सदुण
दुर्गुणांचे उपद्रूत तण
गळूनपडावे तमोगुण
पालवी रुपा रजोगुण
कदाचित अंगीमसेल
जन्मजात दैवागुणुण
करु गुरू छायाछत्रात
अंगिकृत कर्मानुगुण

हेमंत मुसरीफ पुणे
९७३०३०६९९६

www.latursamachar.com

वर रोज वाचा
ऑनलाईन....

दशनाम गोसावी समाजाला मुख्य प्रवाहात आणण्याचा संकल्प; २ ऑगस्टला लातूरमध्ये रंगणार भव्य ‘पंचसूत्री’ सोहळा

पत्रकार परिषदेत धर्मवीर भारती व व्यंकटेश पुरी यांनी जागवल्या देव, देश अन् धर्माच्या स्मृती!

लातूर/प्रतिनिधी : दशनाम गोसावी समाजाने देव, देश आणि धर्माच्या रक्षणासाठी ऐतिहासिक आणि अतुलनीय यो-गदान दिले आहे. हा गौरवशाली इतिहास डोळ्यांसमोर ठेवूनच, समाजाला विकासाच्या मुख्य प्रव-हात आणण्यासाठी आणि पुढील पिढीला सक्षम करण्यासाठी आमचे सातत्याने प्रयत्न सुरू आहेत, असे प्रतिपादन व्यंकटेश पुरी आणि प्रतिष्ठित उद्योजक धर्मवीर भारती यांनी केले. दशनाम गोसावी समाज , लातूर या सामाजिक संस्थेच्या वतीने रविवार, दिनांक २ ऑगस्ट २०२६ रोजी लातूर येथील भालचंद्र ब्लड बँक सभागृहात सकाळी १०:०० वाजता आयोजित भव्य 'पंचसूत्री सोहळ्याची' माहिती देण्यासाठी आयोजित पत्रकार परिषदेत ते संयुक्तपणे बोलत होते. गेली ३१ वर्षे, म्हणजेच १९९६ पासून दशनाम गोसावी समाज ही संघटना लातूरमध्ये समाजकार्यात अत्यंत सक्रियपणे कार्यरत असून अनेक वैविध्यपूर्ण उपक्रमांच्या

माध्यमातून समाजातील विविध घटकांना सातत्याने प्रोत्साहन देत आहे, हाच वारसा पुढे नेत या भव्य कार्यक्रमाची अधिकृत घो-षणा करण्यात आली.

या पत्रकार परिषदेत उद्योजक धर्मवीर भारती यांच्या समाज उन्नतीसाठीच्या मोठ्या योगदानाचा आणि त्यांनी समाजातील होतकरू व गुणवंत विद्यार्थ्यांच्या मदतीसाठी वे-ळोवेळी पुढे केलेल्या विशेष हाताचा विशेष गौरव करण्यात आला. यावेळी गोसावी वुमन्स विंगच्या सुरेखा धर्मवीर भारती (भारती मंडम) यांनी आपले मनोगत व्यक्त करताना प्रतिष्ठानच्या व्यापक उद्दिष्टांवर प्रकाश टाकला. त्या म्हणाल्या की, २ ऑगस्ट रोजी होणारा हा पंचसूत्री सोहळा केवळ एक कौतुक सोहळा नसून समाज बांधणीसाठी घेतलेला एक ध्यास आहे. समाजातील गरजू महिलांना आर्थिकदृष्ट्या स्वावलंबी करण्यासाठी 'भारती फाउंडेशन'च्या

वतीने शैक्षणिक साहित्यासोबतच शिलाई मशीन वाटप केवळ एवढ्यावरच न थांबता हळदीकुंकू आणि विविध सांस्कृतिक सणांच्या माध्यमातून आपली संस्कृती जपण्याचे काम ही विंग करत आहे. समाजातील विधवा महिलांना समनाने मुख्य प्रवा-हात आणून, त्यांना आत्मनिर्भर बनवण्याचा आमचा दृढ संकल्प आहे. कार्यपद्धतीत सकारात्मक बदल घडवून आणणे, हाच

(नाशिक), श्री. ओमप्रकाश गिरी (बीड), श्री. मुन्ना गिरी गोसावी, पंढरपूर आणि श्री. गणेश पुरी (ना-गपूर) हे प्रामुख्याने उपस्थित राहून कार्यक्रमाचे उद्घाटन व मार्गदर्शन करणार आहेत. या सोहळ्यात सत्कार आणि स्कॉलरशिपचा लाभ मिळवण्यासाठी गुणवंत विद्यार्थ्यांनी आपल्या मार्क मेमोसह ९९२०६ २११११ (मयूर भारती प्रॉपर्टीज ऑफिस) या क्रमांकावर त्वरित संपर्क साधून आपली नावनोंदणी करून घेणे आवश्यक आहे. लातूरच्या या ऐतिहासिक आणि प्रबोधनपर सोहळ्यास दशनाम गोसावी समाजातील सर्व समाज बांधव, भगिनी, आणि युवक-युवतींनी मोठ्या संख्येने उपस्थित राहून उद्घाटाच्या विचारांचा लाभ घ्यावा आणि कार्यक्रमाची शोभा वाढवावी, असे नम्र आवाहन दशनाम गोसावी समाज, लातूरच्या वतीने करण्यात आले आहे. कार्यक्रमाच्या सांगतेतंत्र उपस्थित सर्वांसाठी प्रीती भोजनाचे देखील आयोजन करण्यात आले आहे.